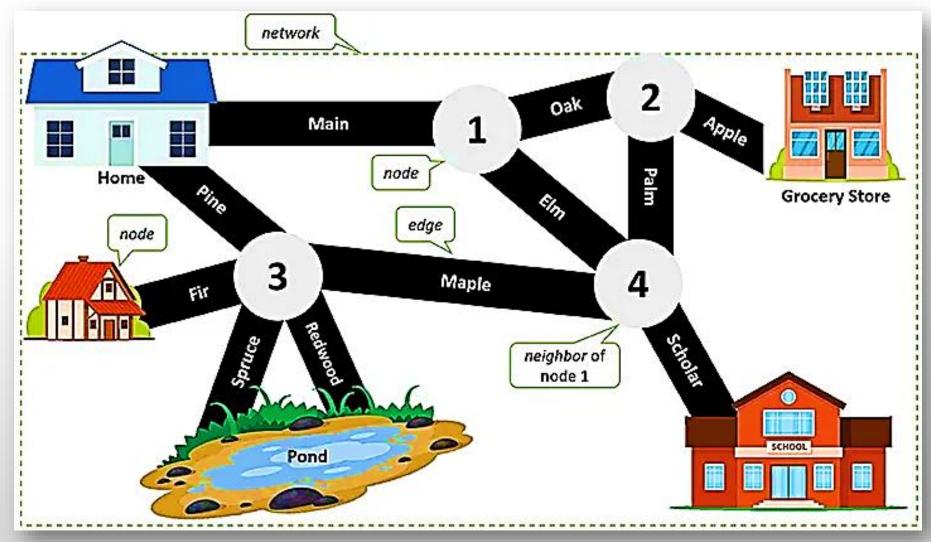

Bölüm 4: Çizge Algoritmaları Algoritmaları

- Başlangıç düğümünden hedef düğüme giden en kısa yolu bulur.
- Dijkstra:
  - Başlangıç düğümünden diğer tüm düğümlere olan en kısa yolları bulur.
  - Kenar ağırlıkları pozitif değer olmalıdır.!
- Bellman-Ford:
  - Negatif ağırlıklı kenar içeren çizgelerde kullanılabilir.
  - Dijkstra algoritmasından yavaştır.!
- Floyd-Warshall:
  - Tüm çiftler arasındaki en kısa yolları bulur.
  - Negatif ağırlıklı çizgelerde kullanılabilir.

- *A** *Arama*:
  - Sezgisel (heuristic) bilgiler kullanılarak aramayı hızlandırır.
  - Hedef düğüme olan tahmini mesafeyi hesaba katar.
- BFS:
  - Ağırlıksız çizgeler üzerinde çalışır.

- Kaynak düğümden diğer tüm düğümlere olan en kısa yolu bulur.
- 1956 yılında Edsger W. Dijkstra tarafından geliştirilmiştir.
- Pozitif ağırlıklı kenarlardan oluşan çizgelerde çalışır.

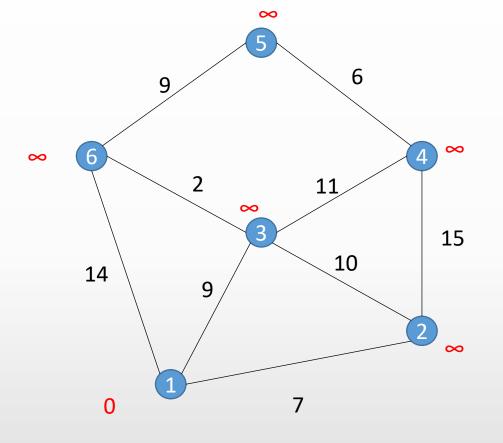
- Adım 1: Başlangıç düğümü seçilir ve uzaklık değeri 0 atanır.
  - Diğer düğümlerin uzaklık değerine ∞ atanır.
- Adım 2: Başlangıç düğümünden başlayarak, henüz işlenmemiş komşu düğümlere olan uzaklıklar hesaplanır.
- Adım 3: Daha kısa bir yol varsa, düğümün uzaklığı güncellenir.
- Adım 4: İşlenen düğümler işaretlenir ve bir sonraki düğüm seçilir.
- Adım 5: Tüm düğümler işlenene kadar Adım 2'den 4'e kadar tekrarlanır.

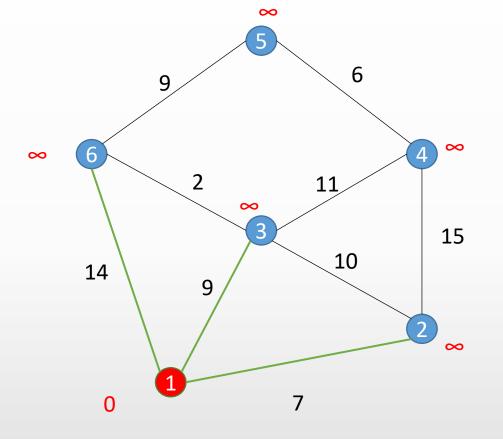
- En kısa mesafeli düğümü seçmek için;
  - Dizi temsili kullanılırsa;
    - O(V²) karmaşıklığına sahiptir.
  - Öncelik kuyruğu (*Priority Queue*) kullanılırsa;
    - O((V + E)logV) karmaşıklığına sahiptir.

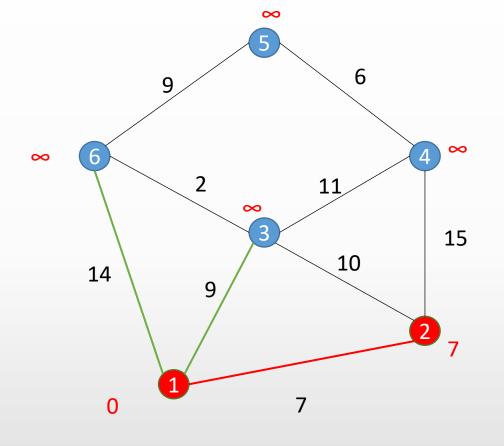
	1
1	0
2	∞
3	∞
4	∞
5	∞
6	∞

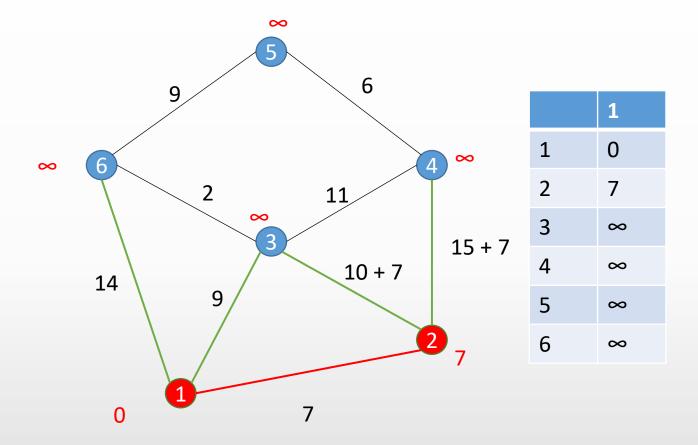
	1
1	0
2	∞
3	∞
4	∞
5	∞
6	∞

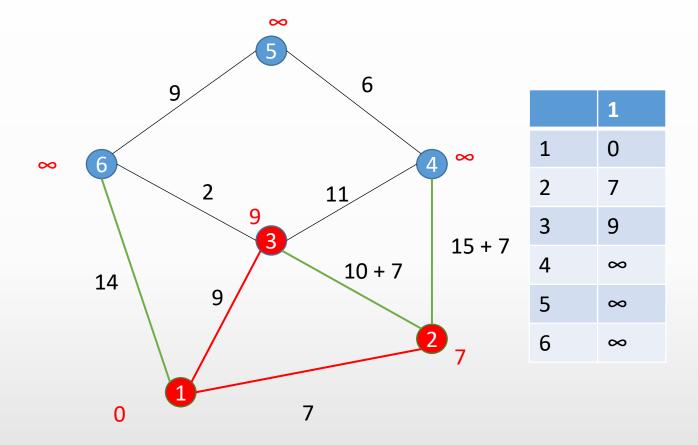

	1
1	0
2	7
3	∞
4	∞
5	∞
6	∞

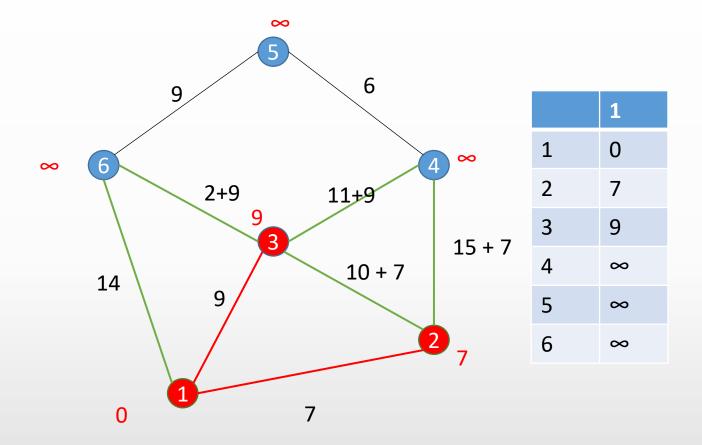

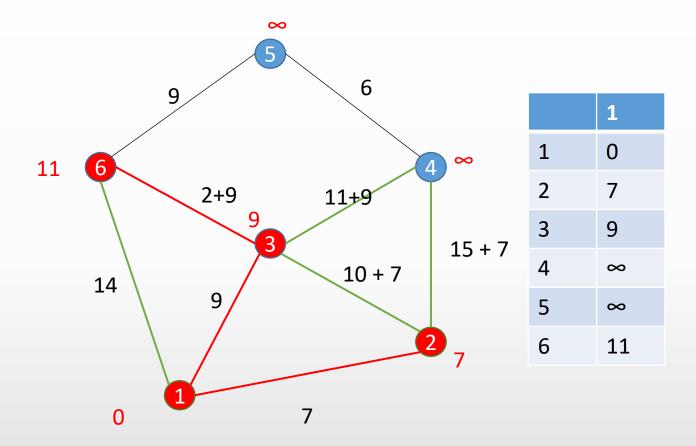

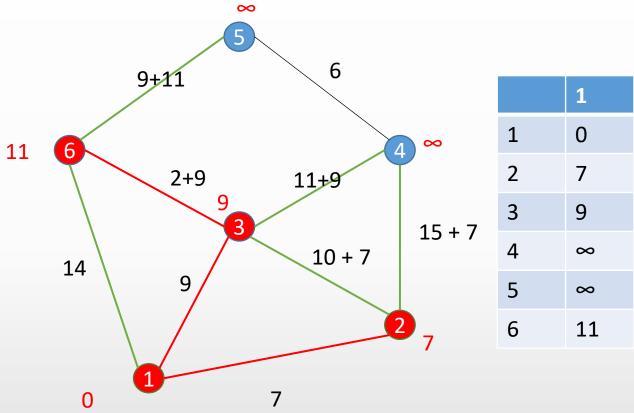

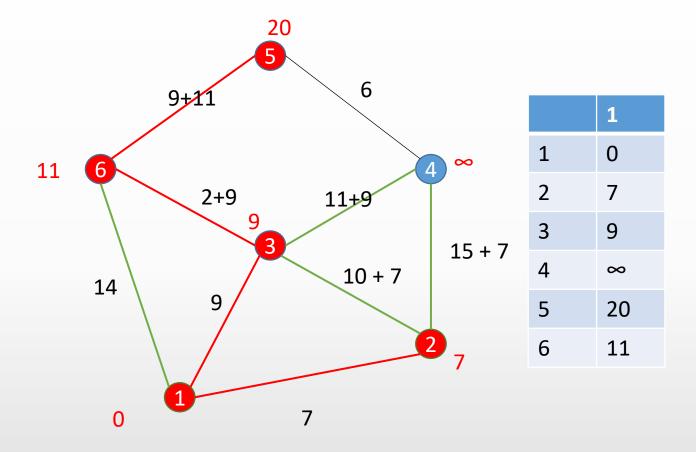

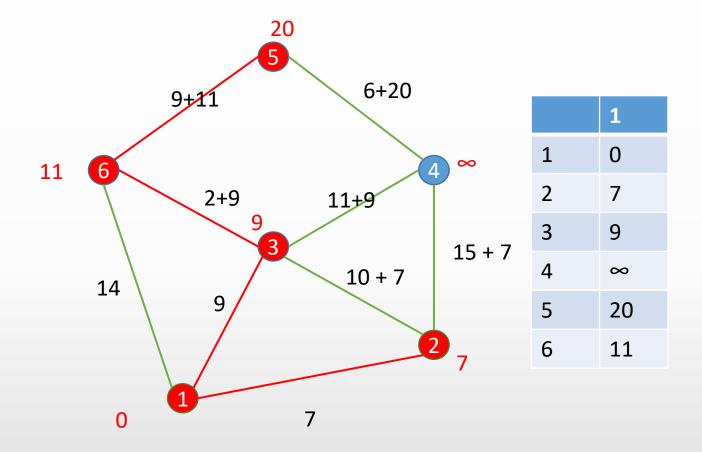

	1
1	0
2	7
3	9
4	∞
5	∞
6	11

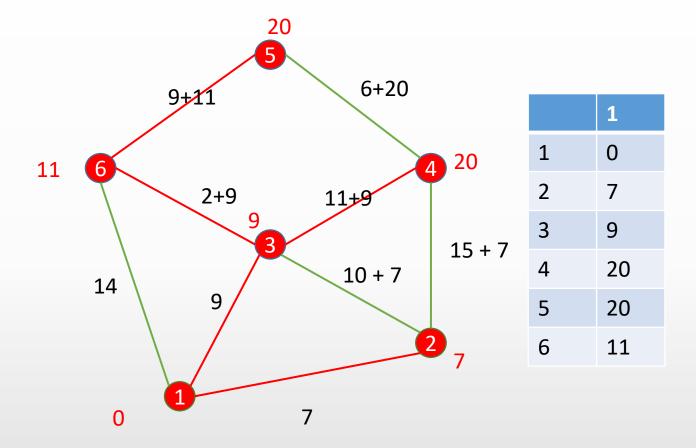

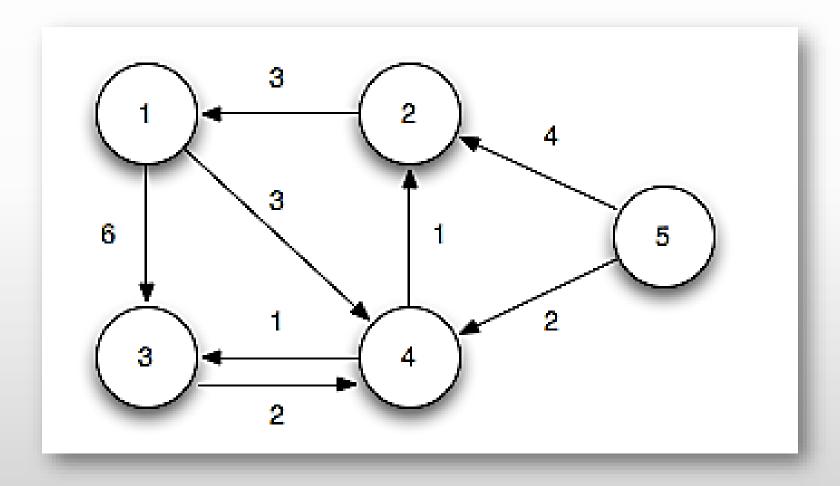

Örnek

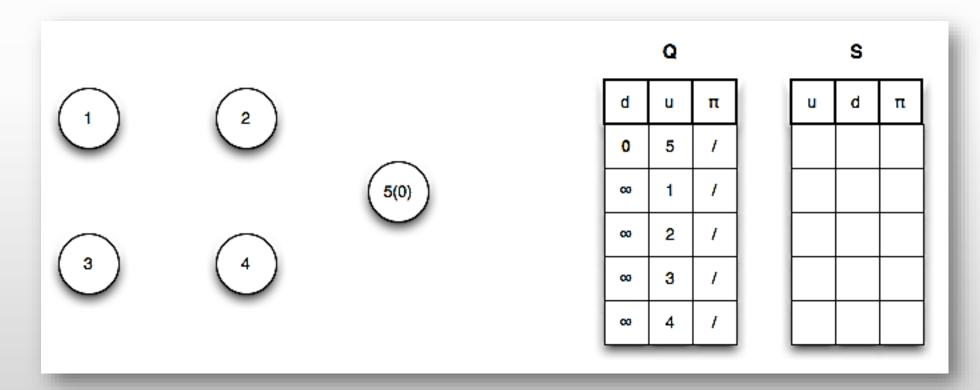

İlklendirme Aşaması

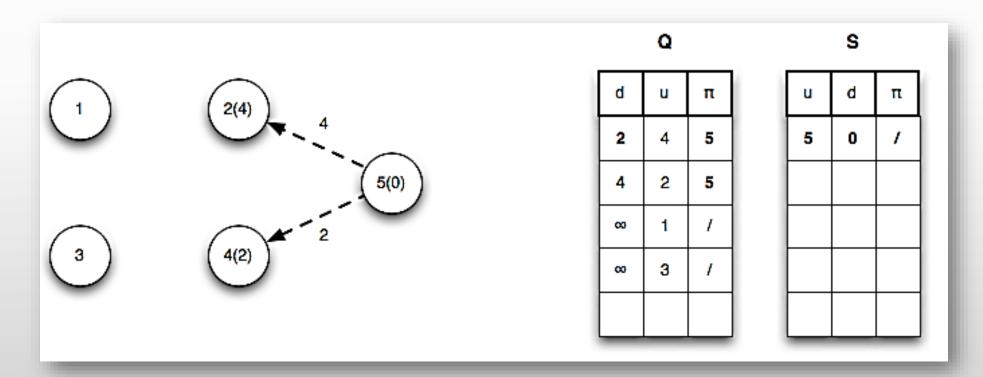

■ Kaynak düğüm 5'in uzaklık değerine 0, diğerlerine ∞ atanır. S = Ø olarak başlatılır.

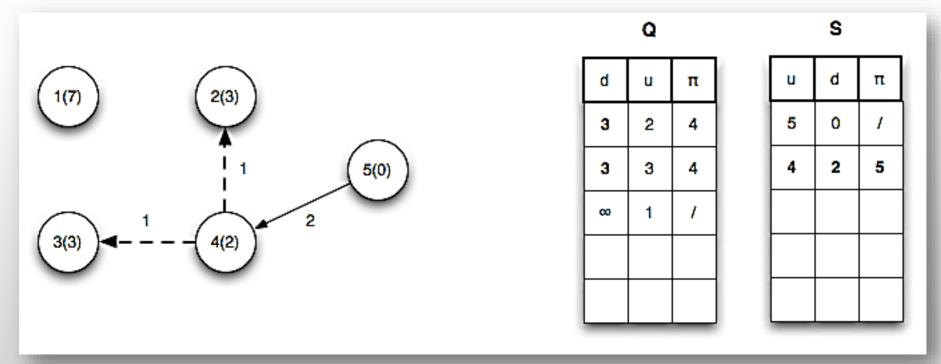

 Düğüm 5 kuyruktan alınır, 0 uzaklık ile S kümesine konur. (u5,u2) ve (u5,u4) kenarları incelenerek kısa yollar hesaplanır. (relax)

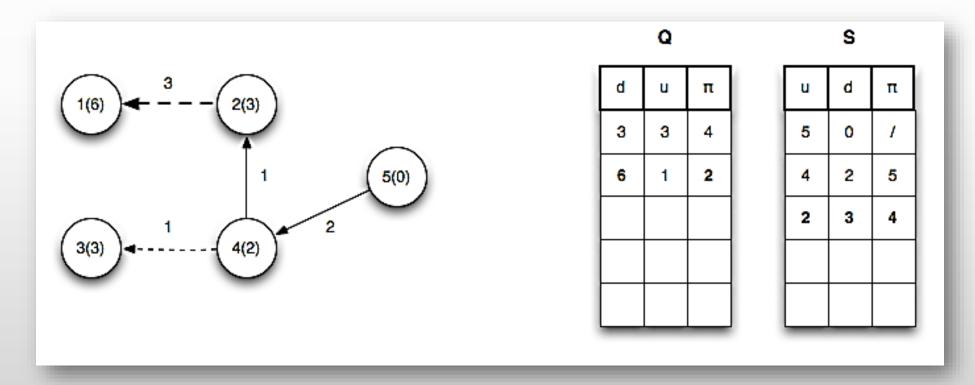

Düğüm 4 kuyruktan alınır, ve 2 uzaklık ile S kümesine konur. (u4,u2) ve (u4,u3) kenarları incelenerek kısa yollar hesaplanır. (relax) (u4,u2) kenarı daha kısa bir yol bulur.

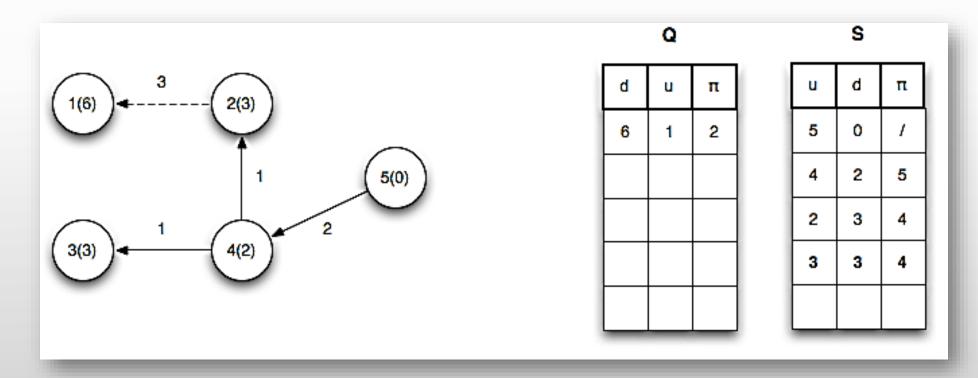

Düğüm 2 kuyruktan alınır, 3 uzaklık ile S kümesine konur. (u2,u1) kenarı incelenerek en kısa yollar hesaplanır. (relax)

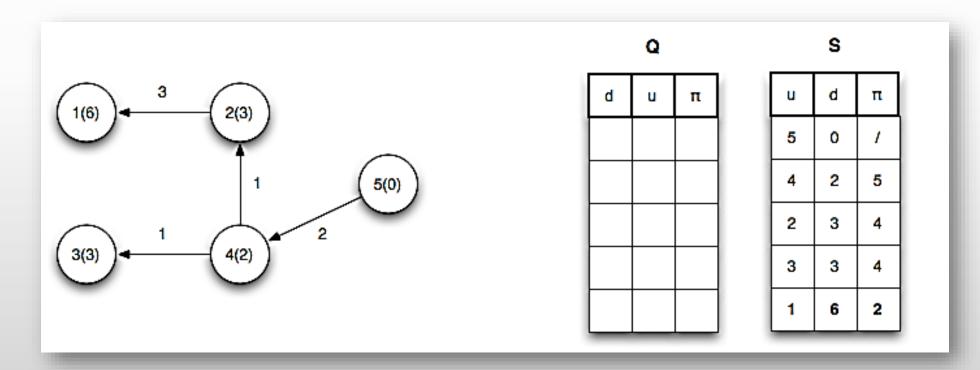

■ Düğüm 3 kuyruktan alınır, 3 uzaklık ile S kümesine konur. İncelenecek kenar yok. (*no relax*)

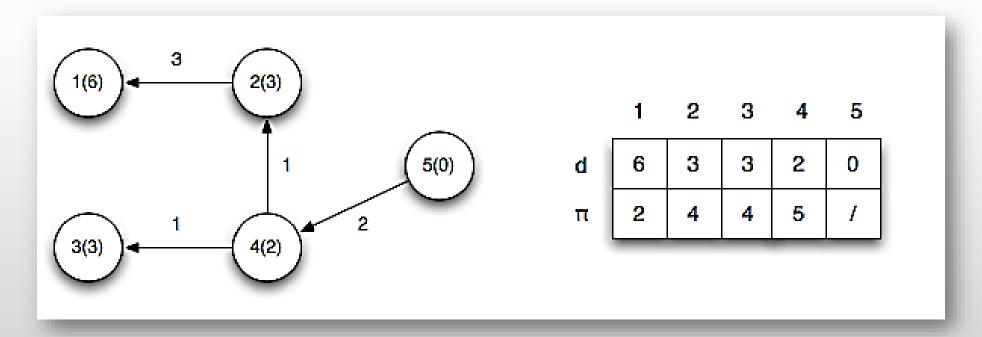
 Düğüm 1 kuyruktan alınır, 6 uzaklık ile S kümesine konur. İncelenecek kenar yok. (no relax)

Son Durum

Düğüm 5'ten diğer düğümlere olan en kısa yollar

DIJKSTRA (G, kaynak):

```
mesafeler = [ ]
ziyaretEdildi = [ ]
öncelikKuyruğu = { }
```

```
her bir v için V içinde:

mesafeler[v] = sonsuz

ziyaretEdildi[v] = 0

mesafeler[kaynak] = 0

öncelikKuyruğu.ekle(kaynak, 0)
```



```
döngü öncelikKuyruğu boş değil iken:

u = öncelikKuyruğu.çıkar()

eğer ziyaretEdildi[u] == 0:

ziyaretEdildi[u] = 1

her bir (u, v) için G[u] içinde:

eğer mesafeler[u] + ağırlık(u, v) < mesafeler[v]:

mesafeler[v] = mesafeler[u] + ağırlık(u, v)

öncelikKuyruğu.ekle(v, mesafeler[v])
```

döndür mesafeler

- Kaynak düğümden diğer tüm düğümlere olan en kısa yolu bulur.
- 1958 yılında *Richard Bellman* ve *Lester Ford Jr.* tarafından geliştirilmiştir.
- Negatif ağırlıklı kenarları işleyebilir.
- Negatif ağırlıklı döngüleri bulabilir.

Algoritma İlkeleri

- Her düğüm için en kısa yol tahminlerini tutan bir dizi kullanır.
- Başlangıçta tüm düğümlerin en kısa yol tahminlerine ∞ atar.
- Çizge üzerindeki tüm kenarlar teker teker incelenir ve
  - her bir düğüm için en kısa yol tahminleri güncellenir.

- Adım 1: Başlangıç düğümü seçilir ve bu düğüme uzaklık 0 atanır.
  - Diğer düğümlere ∞ uzaklık atanır.
- Adım 2: Kenarlar tek tek incelenir, düğümler arası uzaklıklar güncellenir.
  - Negatif döngü kontrolü için tüm kenarlar bir kez daha incelenir.
- Adım 3: Bir düğümün uzaklığı güncellenirse, komşularının uzaklıkları da güncellenir.
- Adım 4: Eğer negatif döngü varsa, algoritma döngüyü tespit eder.

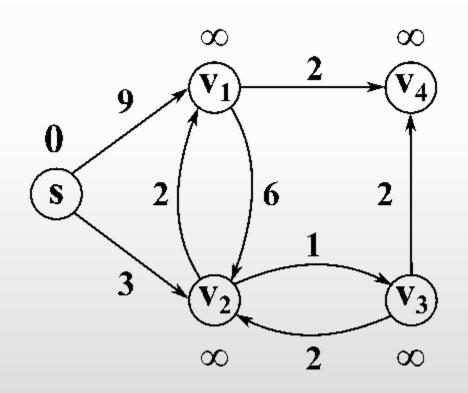

- Çizge üzerindeki tüm kenarları *V-1* kez inceler.
- O(V*E) karmaşıklığına sahiptir.

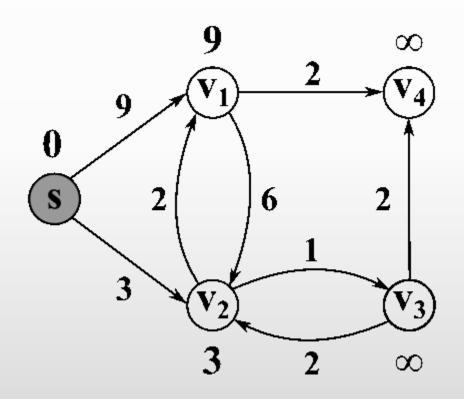
Bellman Ford

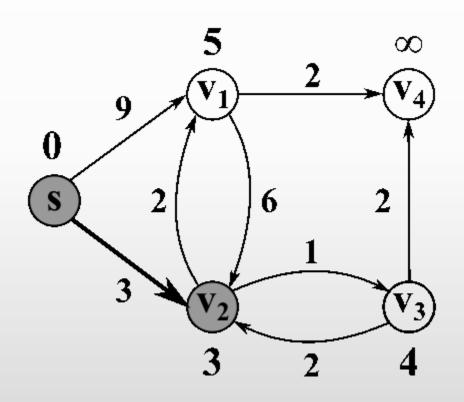
Bellman Ford

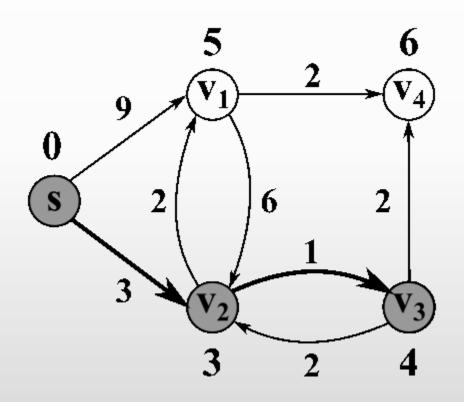

Bellman Ford

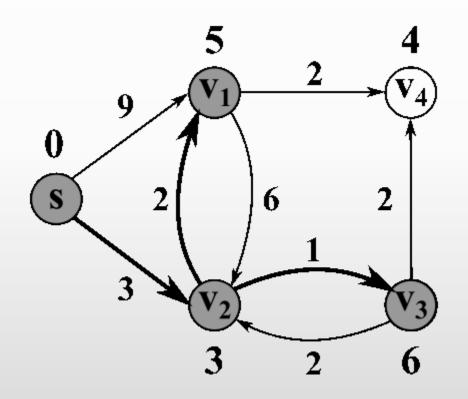

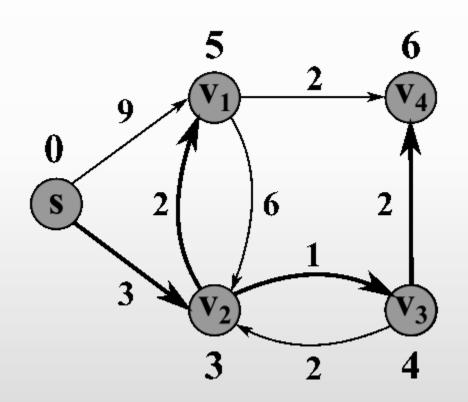

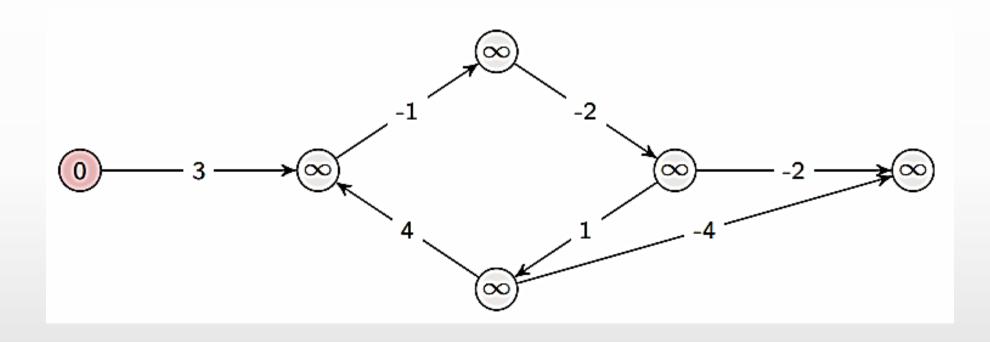

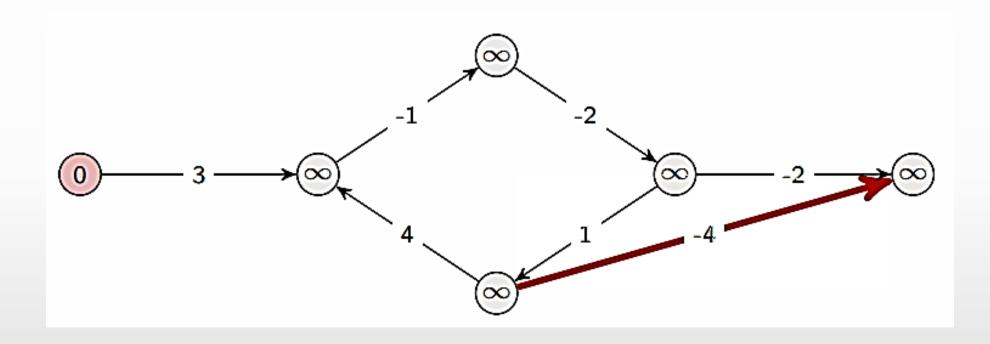

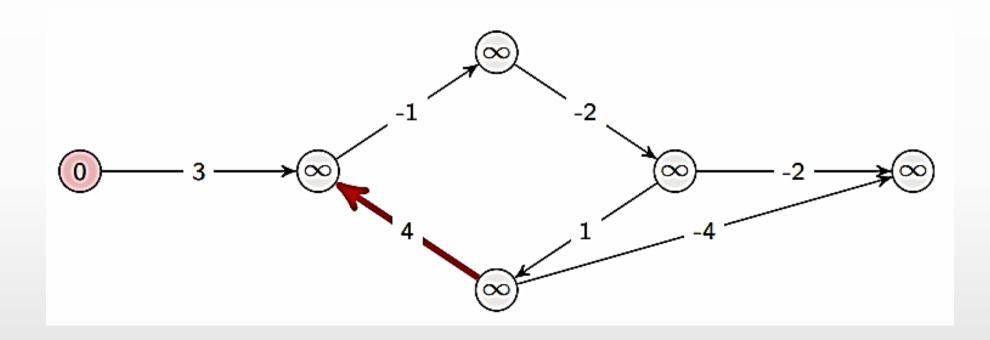

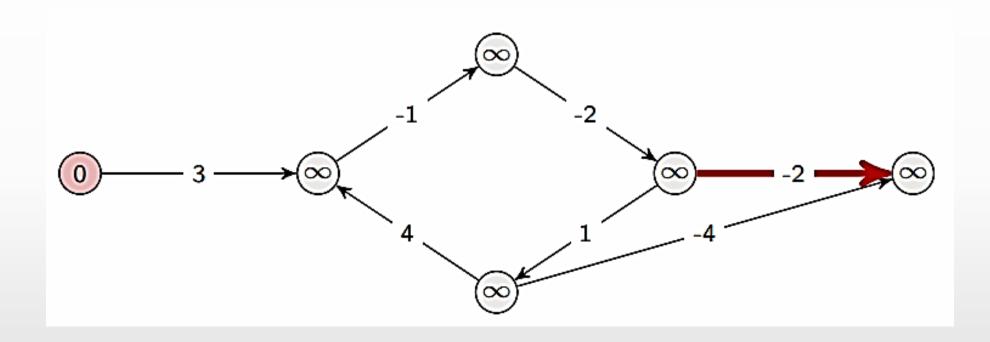

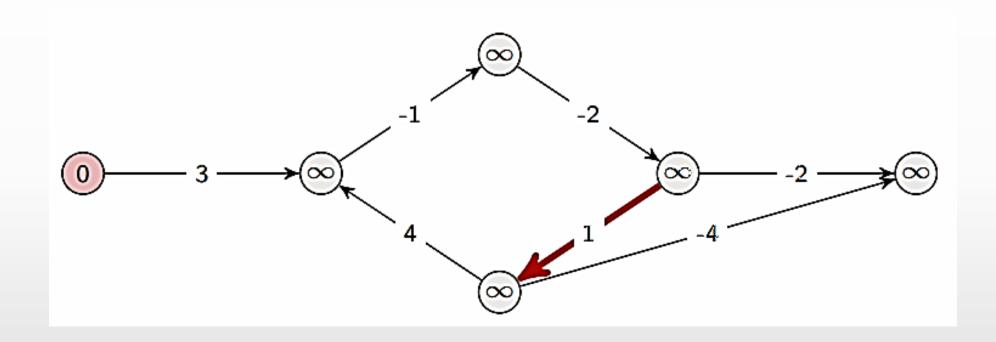

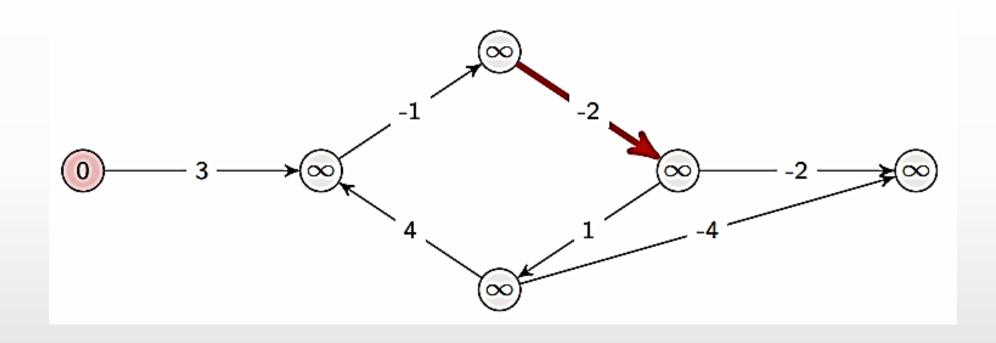

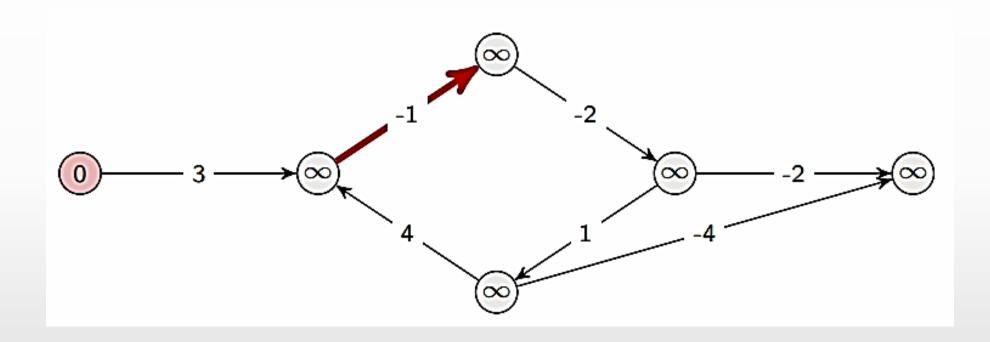

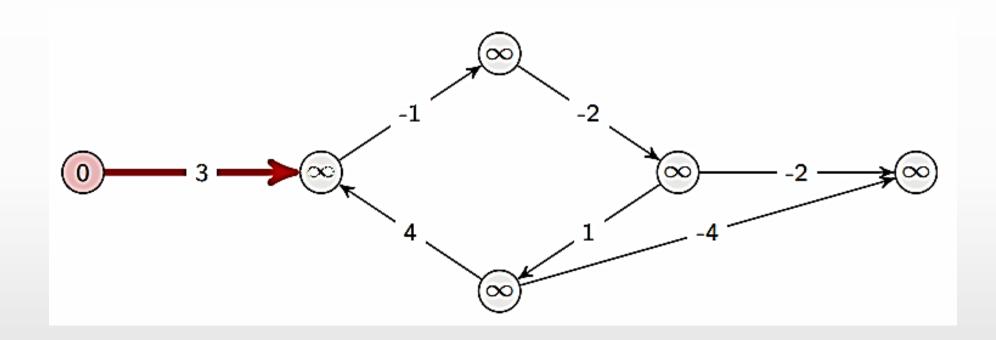

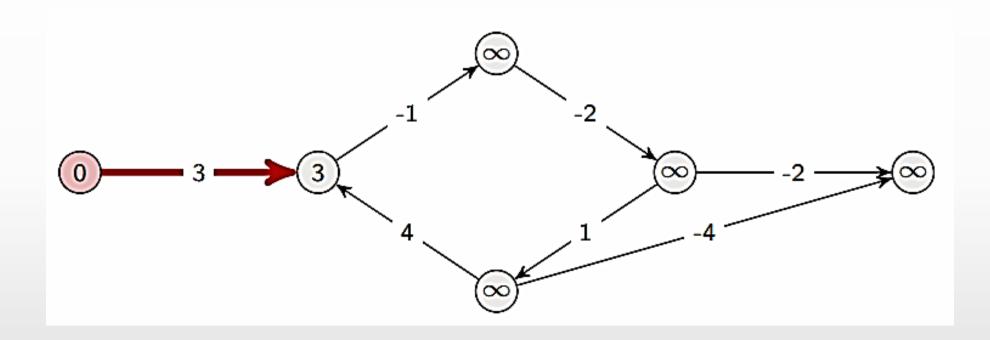

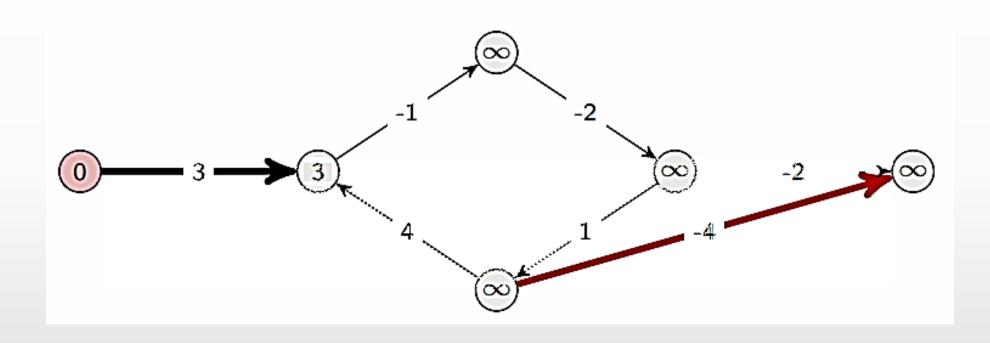

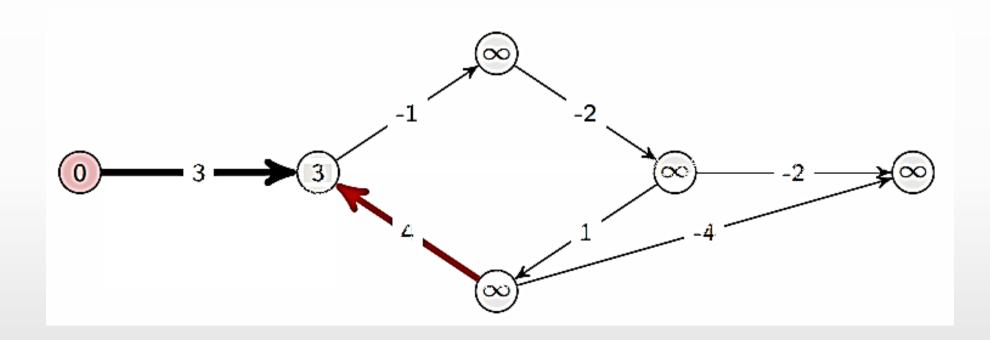

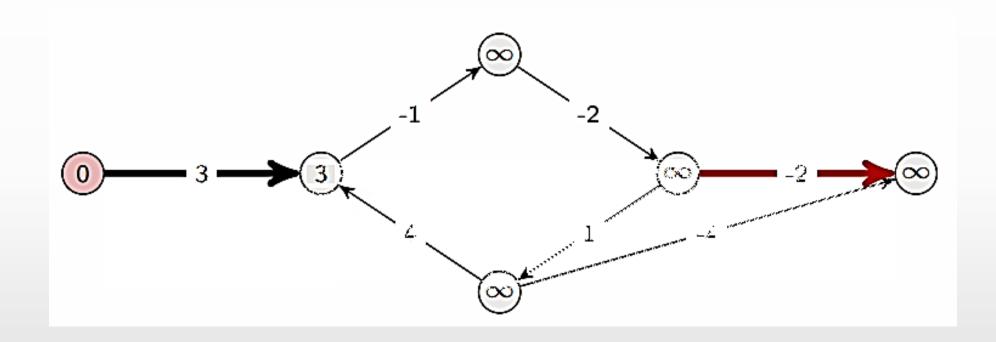

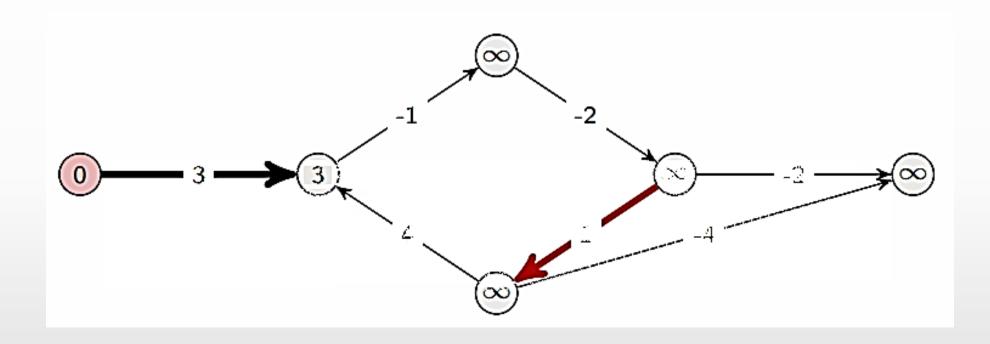

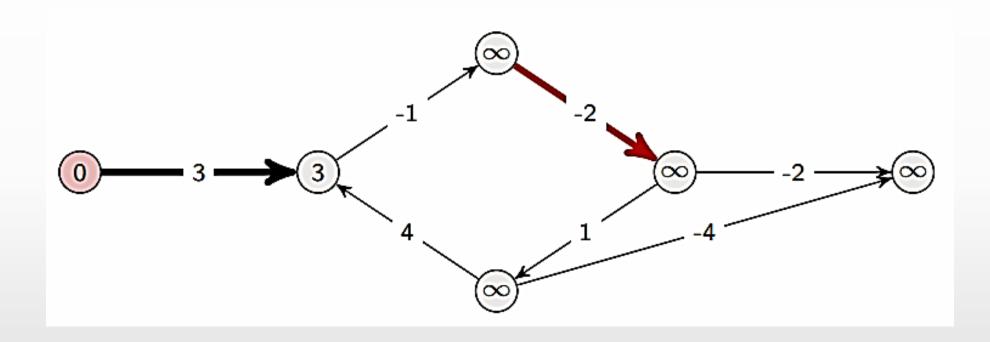

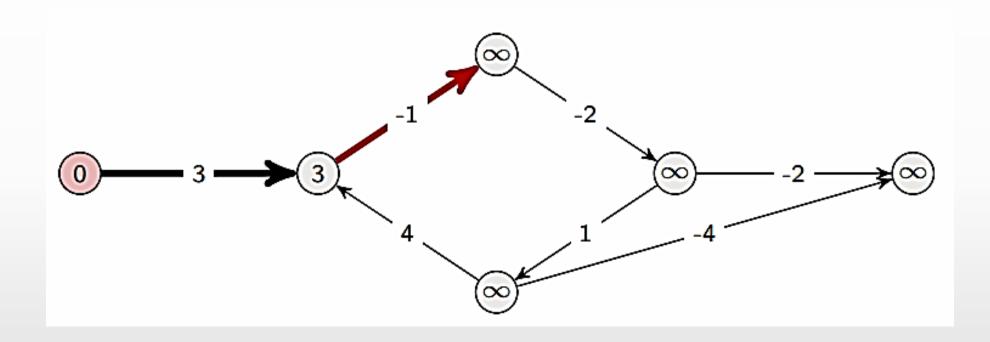

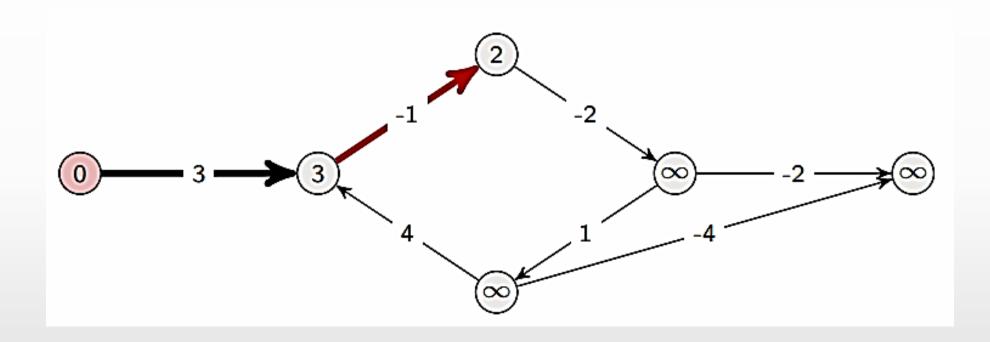

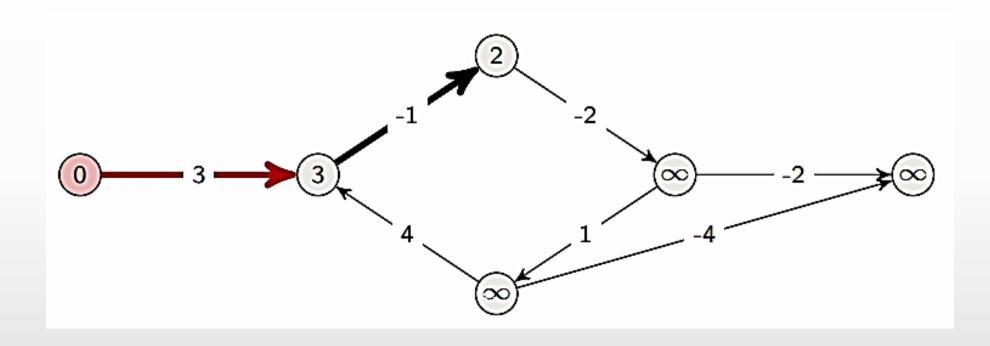

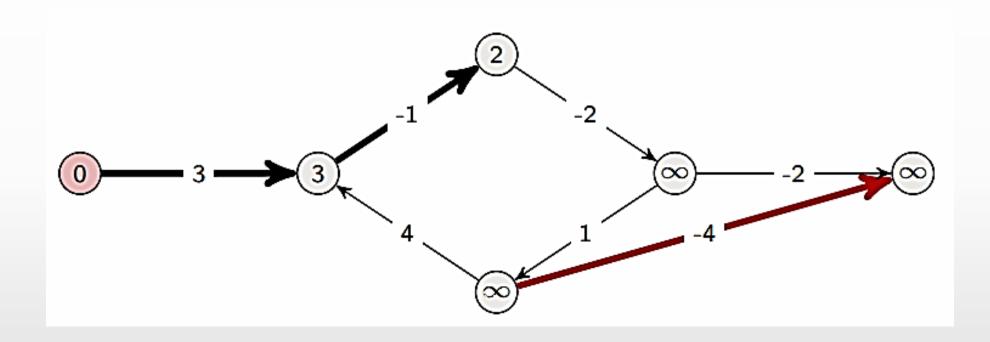

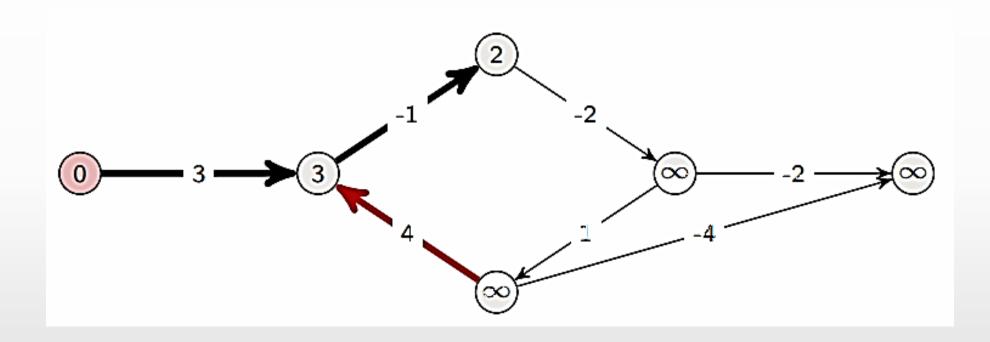

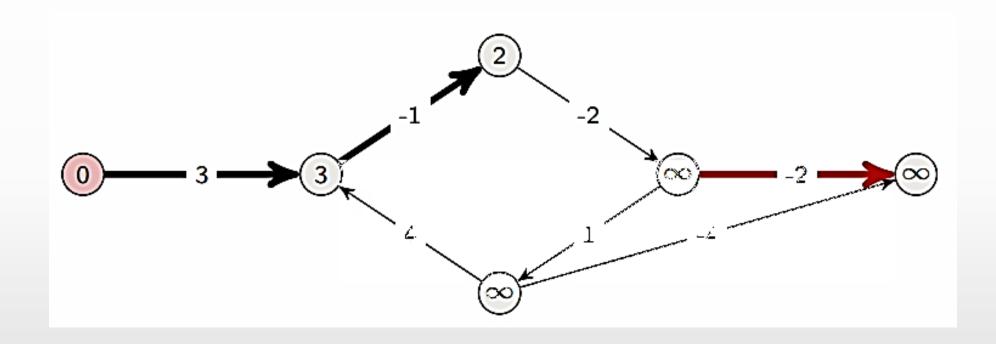

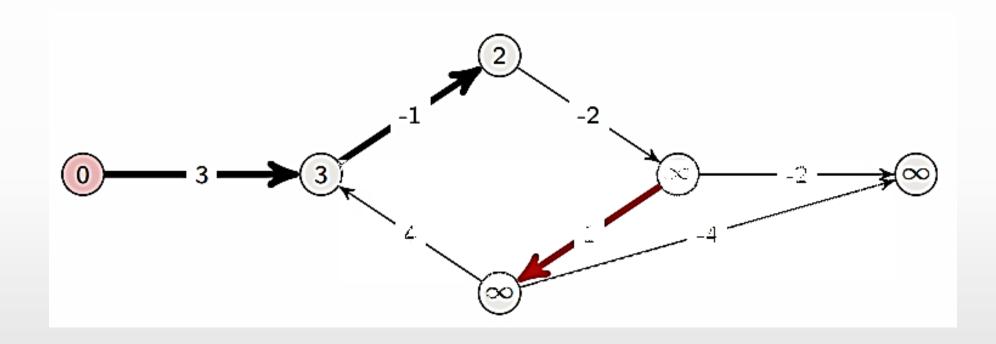

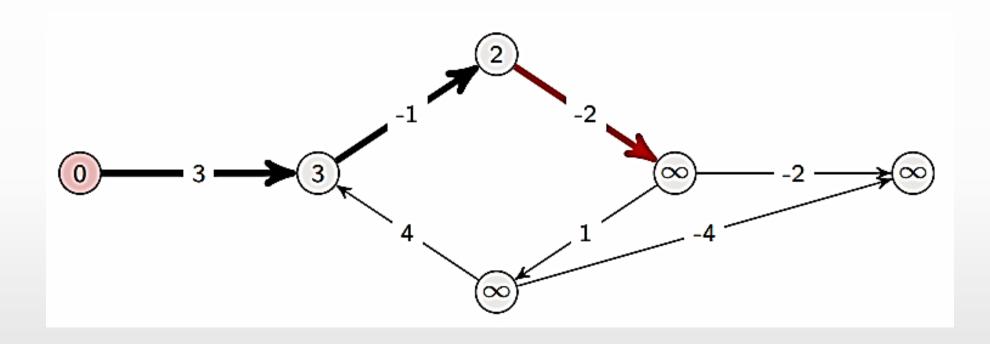

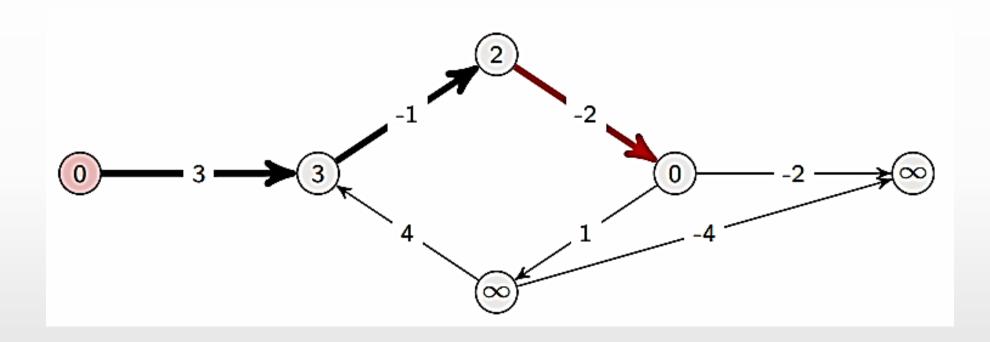

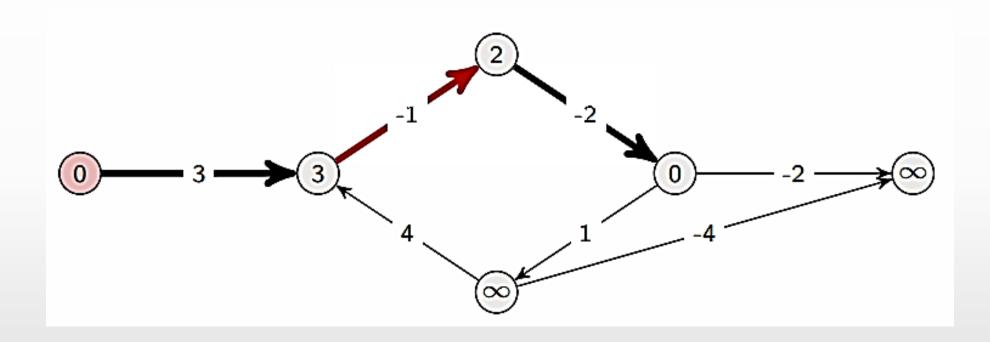

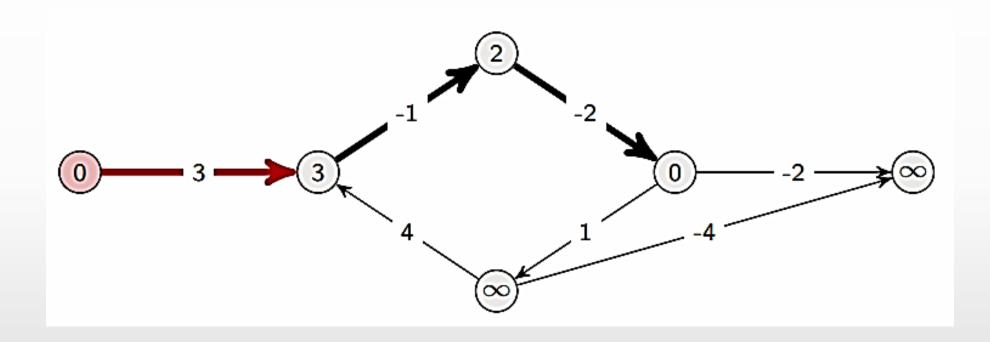

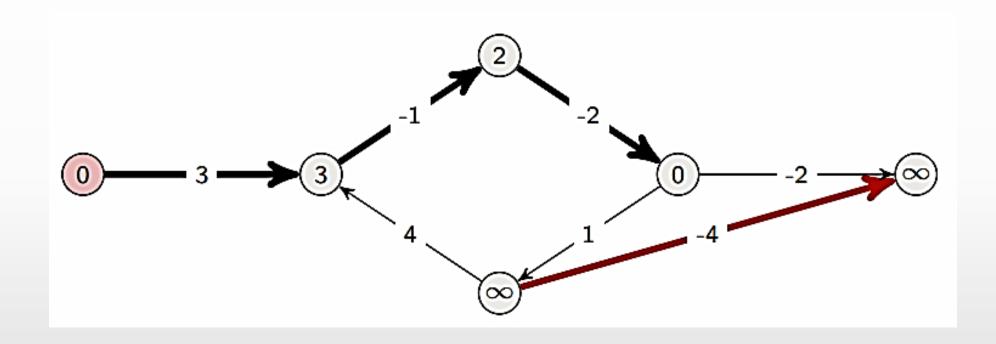

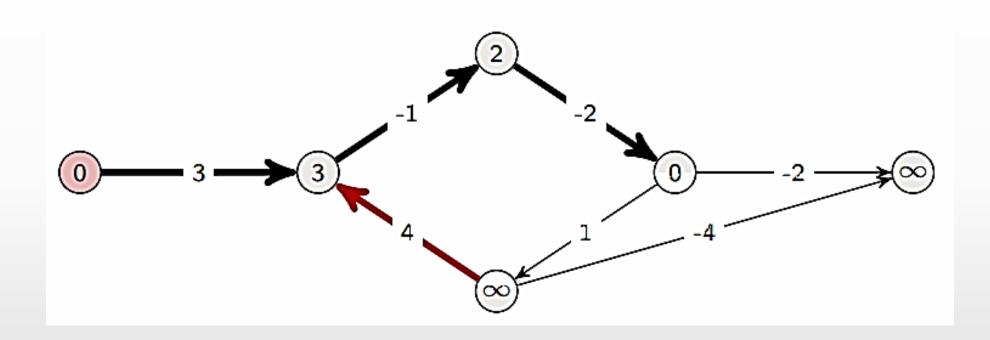

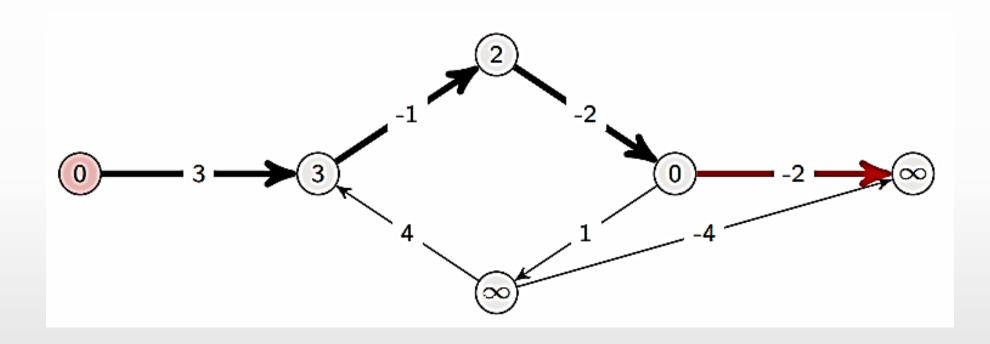

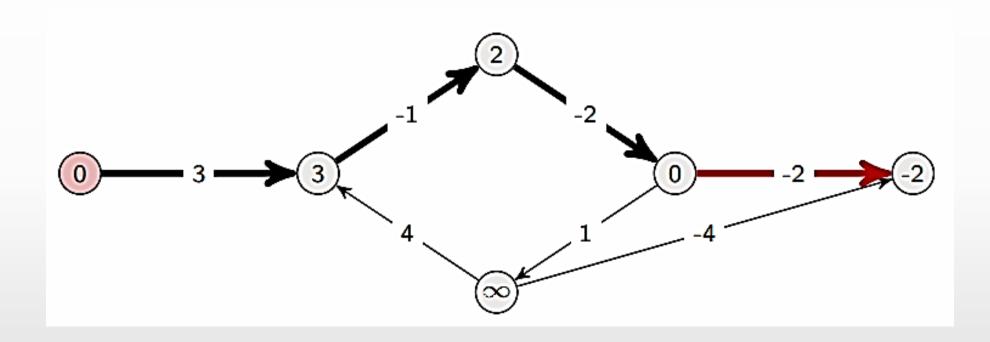

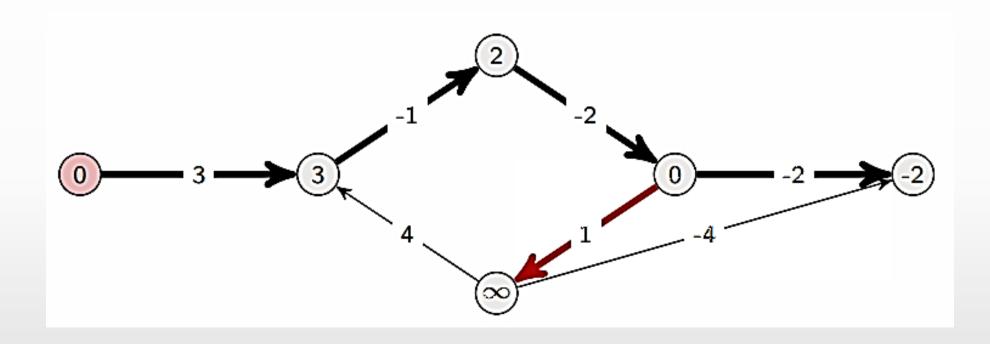

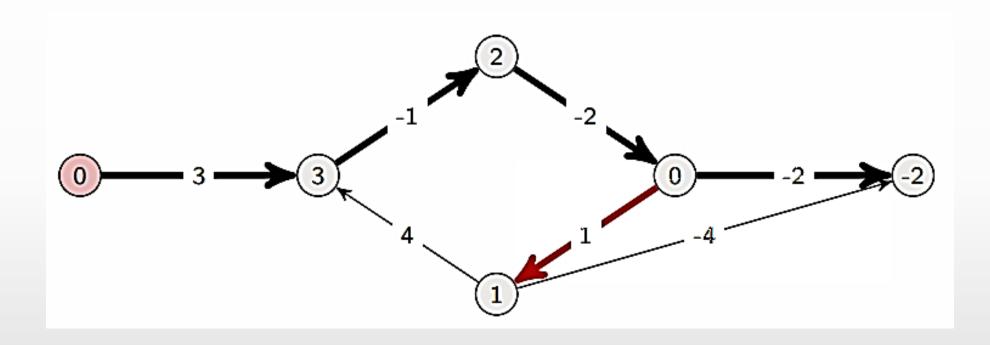

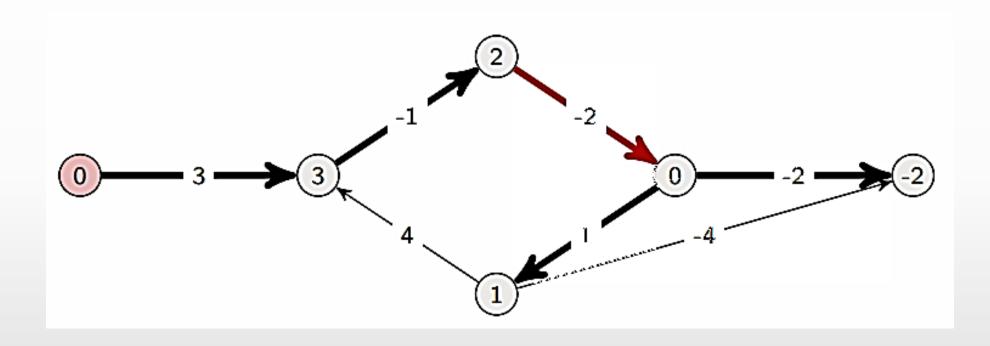

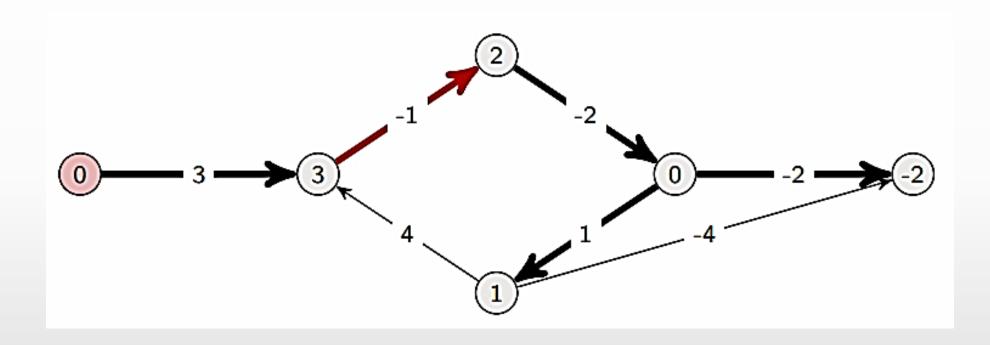

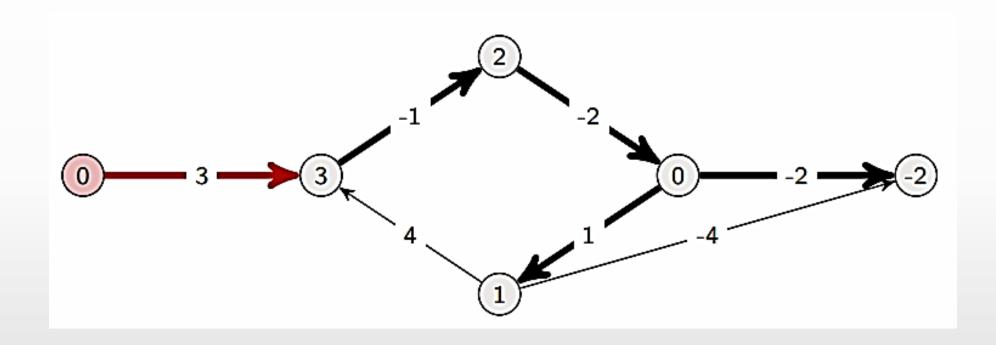

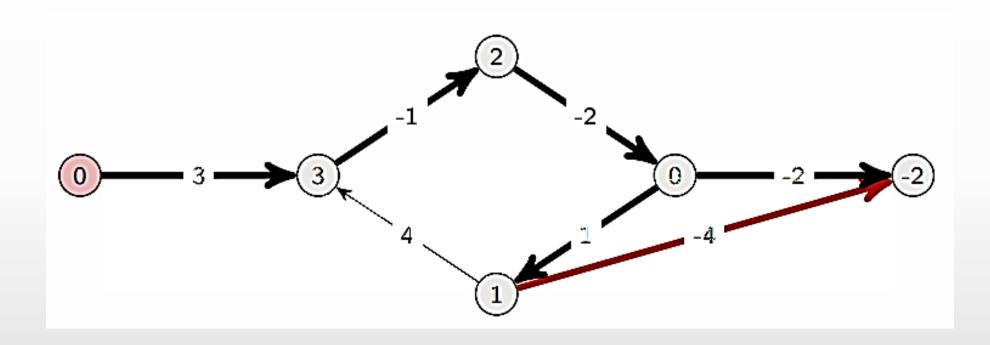

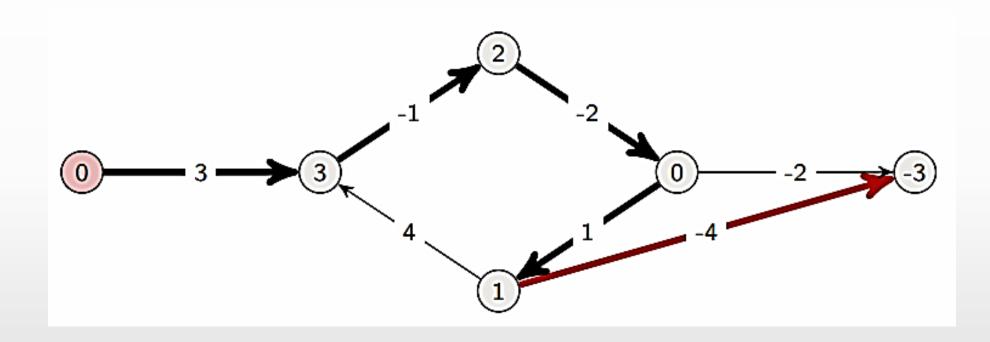

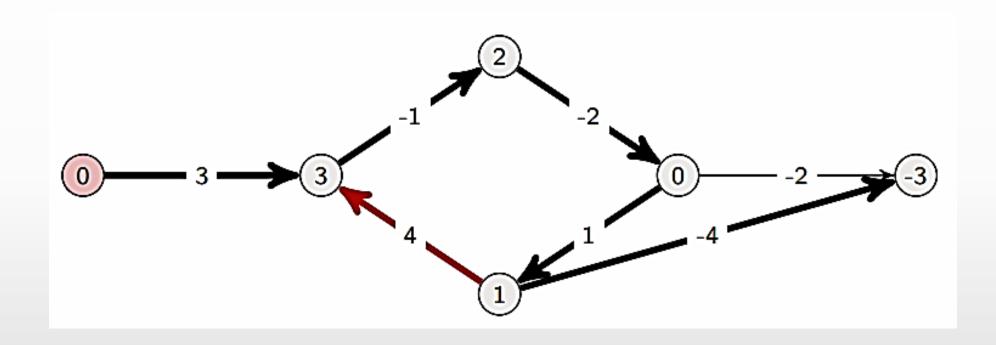

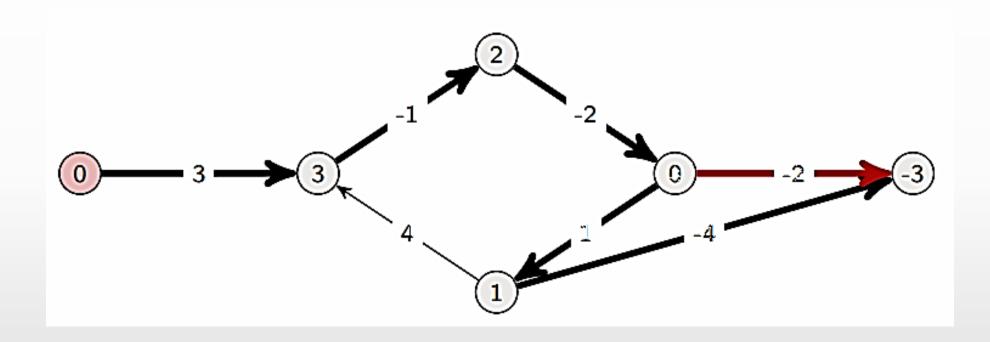

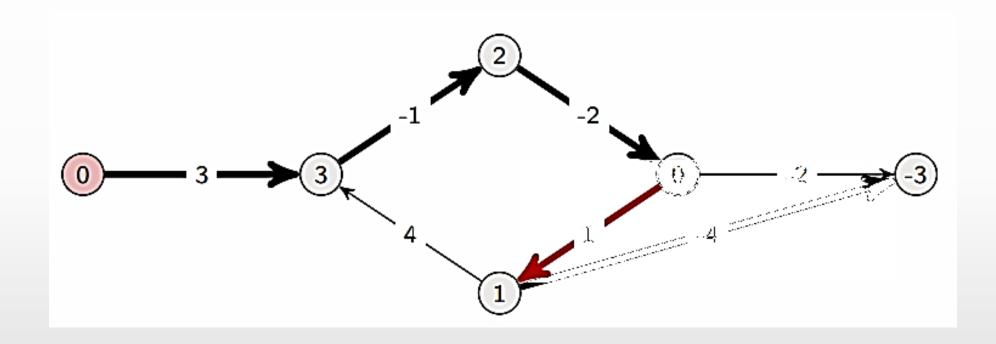

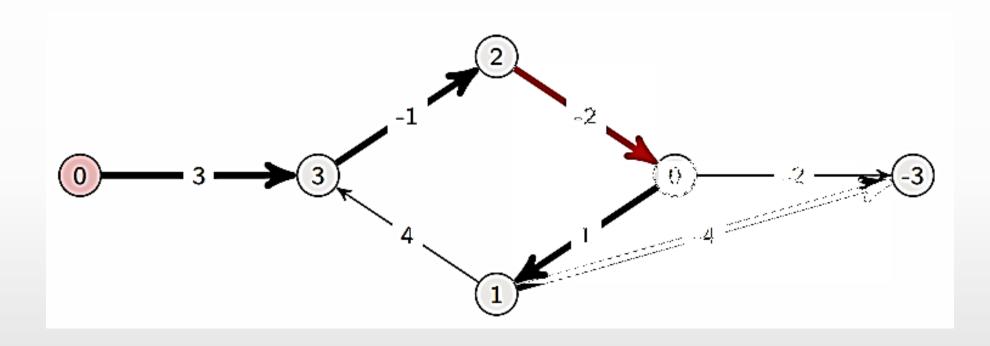

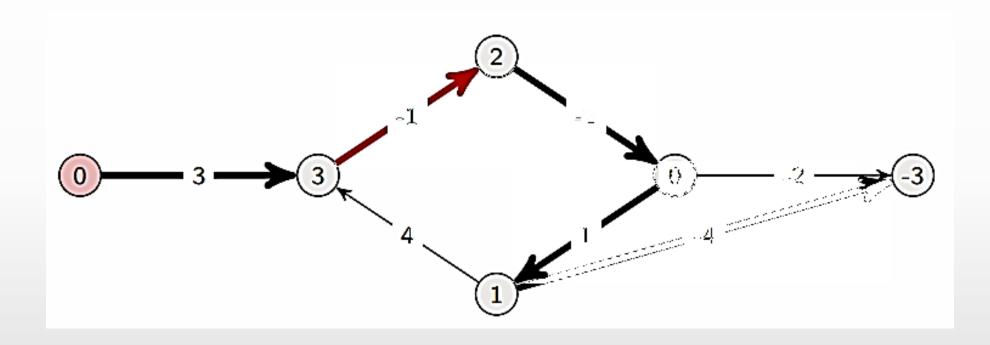

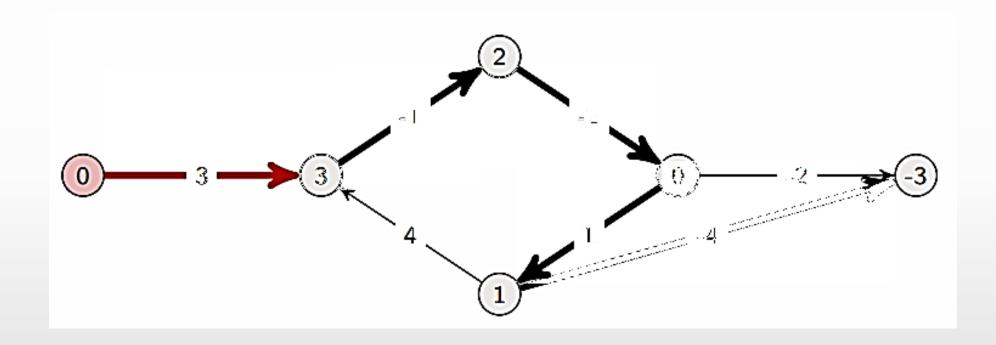

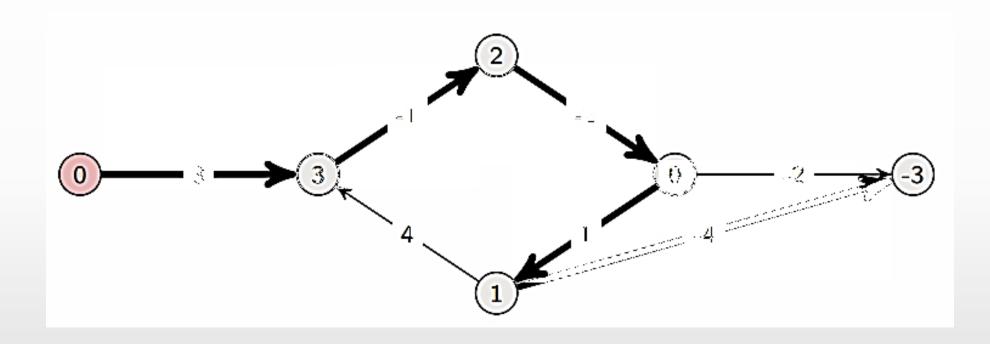

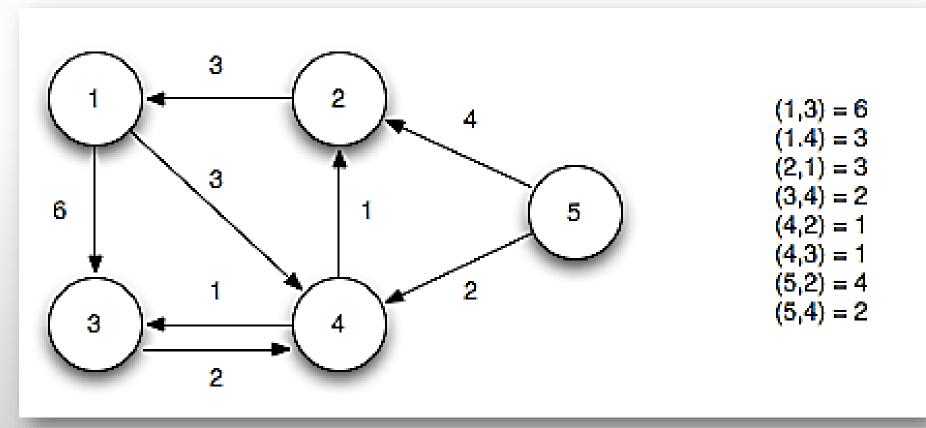

Örnek

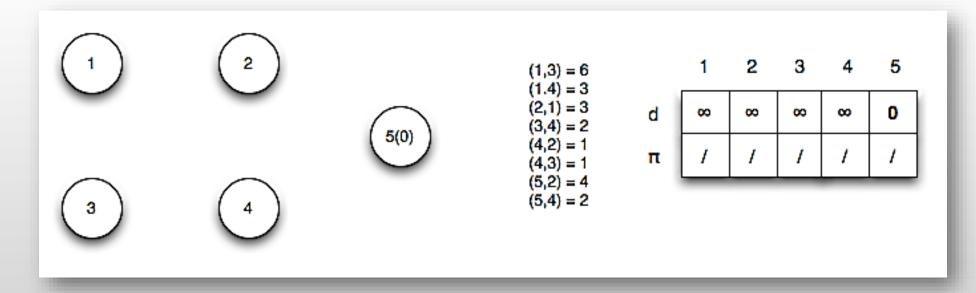

İlklendirme Aşaması

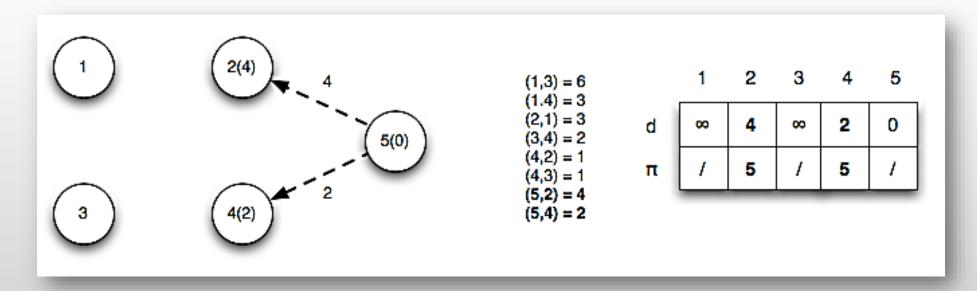

■ Kaynak düğüm 5'in uzaklık değerine 0, diğerlerine ∞ atanır.

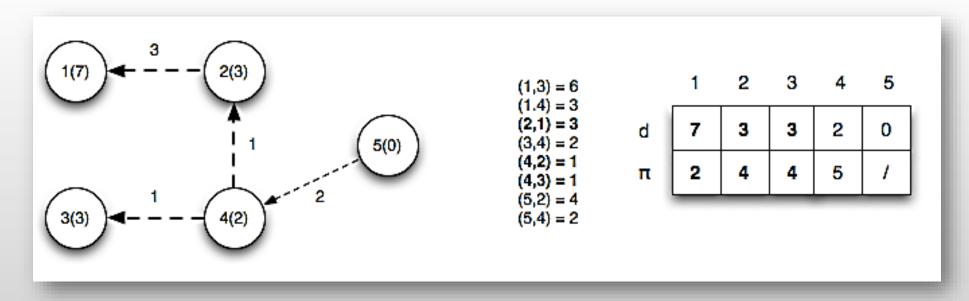

• (u5,u2) ve (u5,u4) kenarları incelenir. (*relax*) en kısa yollar sırasıyla 2 ve 4 olarak güncellenir.

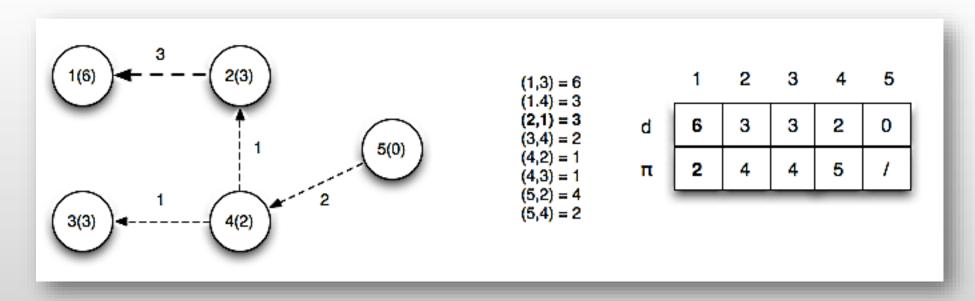

(u2,u1), (u4,u2) ve (u4,u3) kenarları incelenir. (relax) en kısa yollar sırasıyla 1, 2, 4 olarak güncellenir. (u4,u2) kenarı daha kısa bir yol bulur.

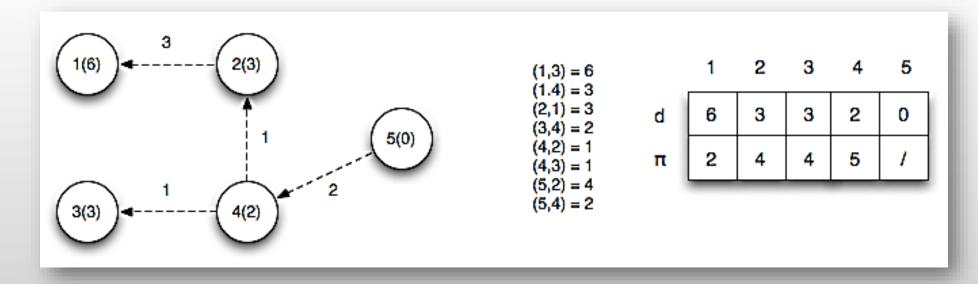

 (u2,u1) kenarı (bir önceki adımda düğüm 2'ye daha kısa bir yol bulunduğu için) incelenir. (relax)

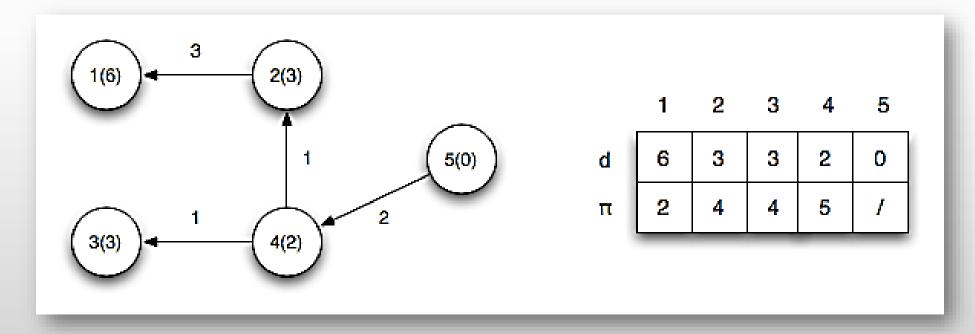
■ Daha kısa bir yol bulunamadı. (*No edges relax*)

Son Durum

Düğüm 5'ten diğer düğümlere olan en kısa yollar

- Her kenar için son bir defa inceleme (relaxation) yapılır.
- Eğer kısa yol bulunursa negatif döngü vardır.

```
v3.d > u1.d + w(1,3) \Rightarrow 4 \not > 6 + 6 = 12 \checkmark
v4.d > u1.d + w(1,4) \Rightarrow 2 \not > 6 + 3 = 9 \checkmark
v1.d > u2.d + w(2,1) \Rightarrow 6 \not > 3 + 3 = 6 \checkmark
v4.d > u3.d + w(3,4) \Rightarrow 2 \not > 3 + 2 = 5 \checkmark
v2.d > u4.d + w(4,2) \Rightarrow 3 \not > 2 + 1 = 3 \checkmark
v3.d > u4.d + w(4,3) \Rightarrow 3 \not > 2 + 1 = 3 \checkmark
v4.d > u5.d + w(5,2) \Rightarrow 3 \not > 0 + 4 = 4 \checkmark
v4.d > u5.d + w(5,4) \Rightarrow 2 \not > 0 + 2 = 2 \checkmark
```


BELLMAN_FORD (G, kaynak):

mesafeler = []

her bir v için V içinde:

mesafeler[v] = sonsuz

mesafeler[kaynak] = 0


```
döngü i = 1 den |V| - 1:

her bir (u, v, ağırlık) için E içinde:

eğer mesafeler[u] + ağırlık < mesafeler[v]:

mesafeler[v] = mesafeler[u] + ağırlık
```

```
her bir (u, v, ağırlık) için E içinde:
eğer mesafeler[u] + ağırlık < mesafeler[v]:
hata "Negatif ağırlıklı döngü var"
```

döndür mesafeler

- Tüm düğüm çiftleri arasındaki en kısa yolları bulur.
- 1959'da Robert Floyd tarafından bulunmuştur.
- 1962'de Stephen Warshall tarafından geliştirilmiştir.
- Negatif ağırlıklı kenarlar ve döngülerle başa çıkabilir.

Algoritma İlkeleri

- Dinamik programlama yöntemini kullanır.
- Bir matris kullanarak tüm düğümler arasındaki en kısa mesafeleri bulur.
- Bellman-Ford ve Dijkstra tek kaynaktan düğümlere en kısa yolları bulur.
- Floyd Warshall, tüm çiftler arasındaki en kısa yolları hesaplar.

- Adım 1: Her bir düğüm çifti arasındaki ağırlıklar, doğrudan kenarlarla belirtilir. Eğer iki düğüm arasında doğrudan bir kenar yoksa, uzaklık sonsuz kabul edilir.
- Adım 2: Her bir düğüm çifti için, tüm ara düğümler sırayla incelenir.
- Adım 3: Ara düğümler üzerinden geçerek, yeni yolun uzunluğu hesaplanır ve mevcut en kısa yol uzunluğu ile karşılaştırılır.
- Adım 4: Yeni bulunan kısa yollar, matrise kaydedilir.

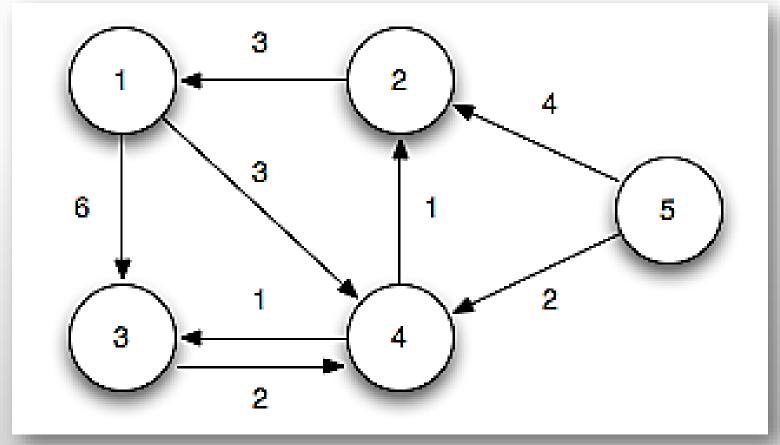

- Floyd-Warshall Algoritması'nın karmaşıklığı O(V³) şeklindedir.
- V düğüm sayısını temsil eder.
- 3 adet iç içe for döngüsü kullanılır.
  - ilk döngü tüm ara düğümleri gezer
  - ikinci döngü tüm kaynak düğümleri gezer.
  - son döngü tüm hedef düğümleri gezer.

Örnek

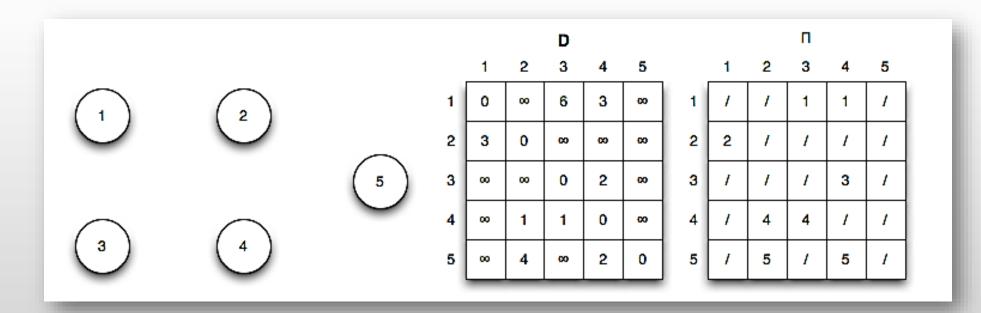

İlklendirme Aşaması

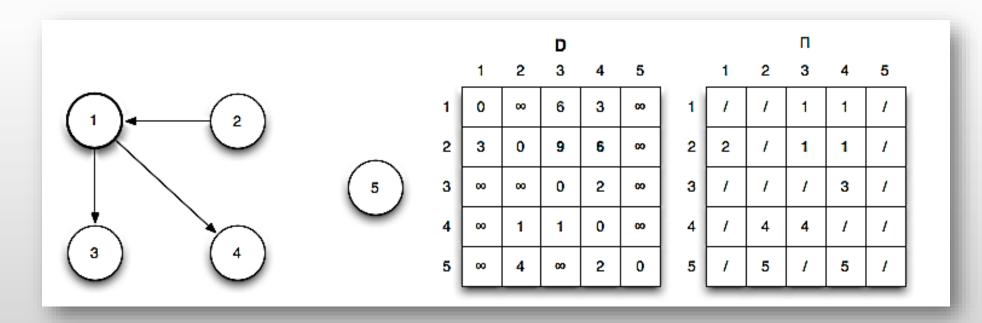

- (k = 0)
- kenar ağırlıklarına göre D matrisi doldurulur.

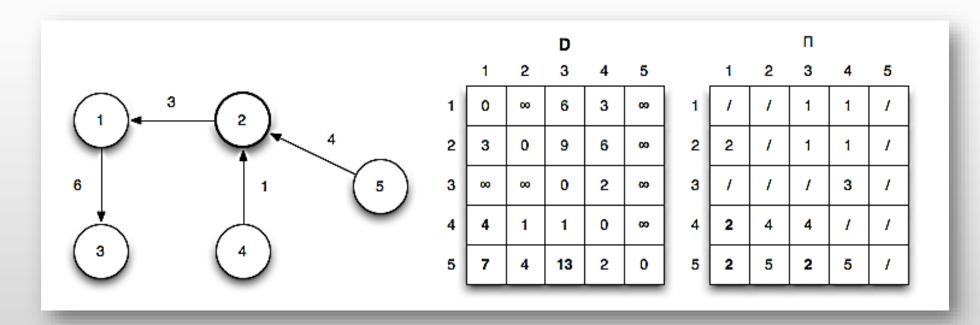

- (k = 1)
- Düğüm 1 üzerinden 2 ~ 3 ve 2 ~ 4 kısa yolları bulundu.

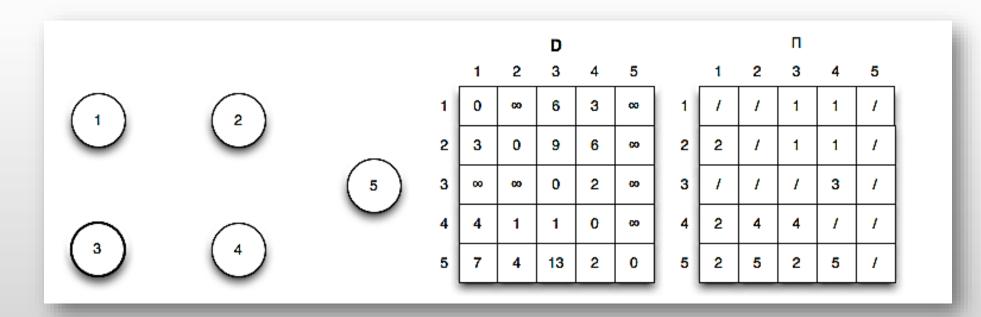

- (k = 2)
- Düğüm 2 üzerinden 4 ~ 1, 5 ~ 1, ve 5 ~ 3 kısa yolları bulundu.

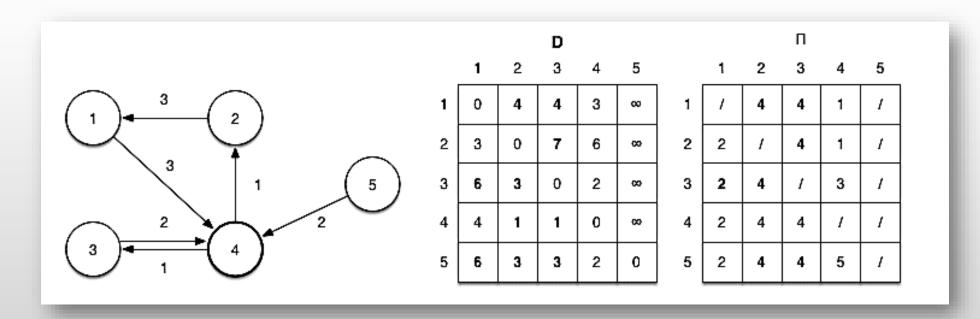

- (k = 3)
- Düğüm 3 üzerinden kısa yol bulunamadı.

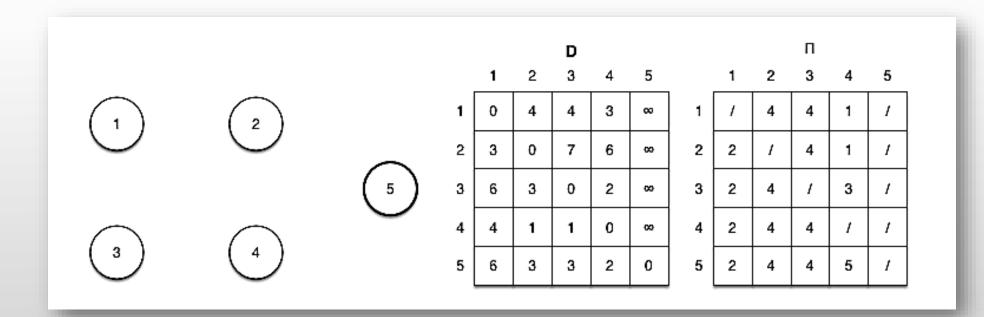

- (k = 4)
- Düğüm 4 üzerinden 1 $\rightsquigarrow$ 2, 1 $\rightsquigarrow$ 3, 2 $\rightsquigarrow$ 3, 3 $\rightsquigarrow$ 1, 3 $\rightsquigarrow$ 2, 5 $\rightsquigarrow$ 1, 5 $\rightsquigarrow$ 2, 5 $\rightsquigarrow$ 3, ve 5 $\rightsquigarrow$ 4 kısa yolları bulundu.

- (k = 5)
- Düğüm 5 üzerinden kısa yol bulunamadı.

Son Durum

1/20/2023

			D						П		
_	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
1	0	4	4	3	8	1	1	4	4	1	1
2	3	0	7	6	00	2	2	1	4	1	1
3	6	3	0	2	8	3	2	4	1	3	1
4	4	1	1	0	8	4	2	4	4	/	1
5	6	3	3	2	0	5	2	4	4	5	/


```
FLOYD_WARSHALL(G):
      mesafeler = [][]
      her bir u için V içinde:
             her bir v için V içinde:
                    eğer u == v:
                           mesafeler[u][v] = 0
                    yoksa eğer (u, v) E içinde:
                           mesafeler[u][v] = ağırlık(u, v)
                    yoksa:
                           mesafeler[u][v] = sonsuz
```



```
her bir k için V içinde:
```

her bir i için V içinde:

her bir j için V içinde:

eğer mesafeler[i][k] + mesafeler[k][j] < mesafeler[i][j]:
 mesafeler[i][j] = mesafeler[i][k] + mesafeler[k][j]</pre>

her bir i için V içinde:

eğer mesafeler[i][i] < 0:

hata "Negatif ağırlıklı döngü var"

döndür mesafeler

- İki nokta arasındaki en kısa yolu bulan arama algoritmasıdır.
- 1968'de Peter Hart, Nils Nilsson, Bertram Raphael tarafından geliştirildi.
- Genişlik öncelikli arama (Breadth-First Search) ile en iyi ilk arama (Best-First Search) algoritmalarının kombinasyonunu kullanır.
- Düzgün çalışması için doğru bir tahmin fonksiyonu gereklidir.
- Düğümlerin sayısı arttıkça karmaşıklığı artar.

Algoritma İlkeleri

- Her bir düğüm için tahmin (heuristic) değeri kullanır.
- Bu değer, düğümün hedefe olan tahmini mesafesini belirtir.
- Her adımda, komşu düğümler arasından, hedefle arasında gerçek ve tahmini maliyet toplamı küçük olan seçilir.
- Algoritma hedefe doğru hareket ederken, aynı zamanda en az maliyetli yolu seçmeye çalışır.

- Adım 1: Başlangıç düğümü seçilir ve bu düğüme uzaklık 0 atanır.
  - Diğer düğümlere sonsuz uzaklık atanır.
- Adım 2: Mevcut düğümün komşuları incelenir ve her birinin tahmini maliyeti hesaplanır.
- Adım 3: Komşu düğümler arasından, gerçek maliyet ve tahmini maliyetin toplamı en küçük olan düğüm seçilir.
- Adım 4: Seçilen düğüm, o ana kadar bulunan en uygun yolun bir parçası olarak kaydedilir.

- Eğer tahmin fonksiyonu gerçek maliyeti tam olarak tahmin ediyorsa,
  - karmaşıklık O(b^d) şeklinde ifade edilir.
  - b çizgenin dallanma faktörünü,
  - d ise hedef düğüme olan maksimum derinliği temsil eder.

	В				
			А		

	В					
		²⁴ ²⁴ 48	14 28 42	10 38 48	62	
		²⁰ 34 54	10 38 48	Α	10 52 62	
			14 48 62	10 52	14 56 70	

		В					
						68	
	44 24 68		²⁴ ²⁴ 48			14 48 62	
	40 34 74	30 30 60	20 34 54	10 38 48	Α	10 52 62	
		34 40 74	24 44 68	14 48 62	10 52 62	14 56 70	

		В			38 30 68	³⁴ ⁴⁰	38 50 88	
58 24 82						24 44 68	28 54 82	
58 28 82	44 24 68	³⁴ ²⁰ 54	²⁴ ²⁴ 48	14 28 42	10 38 48	14 48 62	24 58 82	
58 38 96	40 34 74	30 30 60	²⁰ ³⁴ 54	10 38 48	А	10 52	82	
	88	34 40 74	24 44 68	14 48 62	10 52	14 56 70	90	

		72 10	76	⁵² ²⁴ 76	48 34 82	⁵² 44 96		
		68 0	58 10	48 20	38 30	34 40 74	38 50	
58 24 82						24 44 68	28 54 82	
58 28 82	68	³⁴ ²⁰ 54	48	14 28 42	10 38 48	14 48 62	24 58 82	
58 38 96	40 34 74	³⁰ 30	²⁰ 34 54	10 38	А	62	82	
	88	34 40 74	68	14 48	10 52	14 56 70	90	

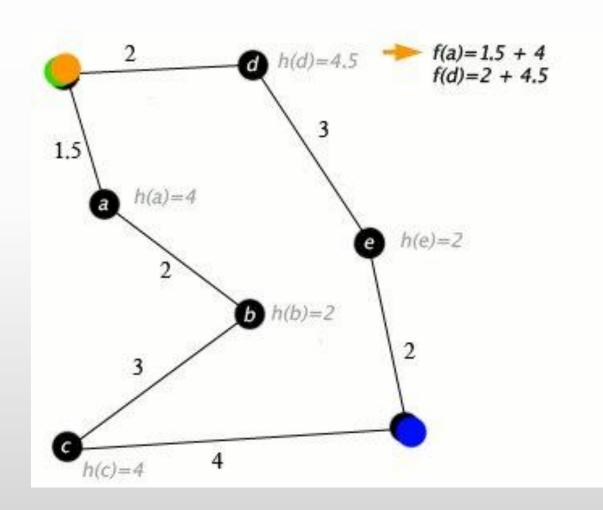
- Her düğümün başlangıç düğümünden ulaşım maliyetini ("g-maliyet") ve mevcut düğümden hedef düğüme tahmini ulaşım maliyetini ("h-maliyet" veya sezgisel) dikkate alır.
- Sezgisel tahminlere göre hedefe yakın görünen düğümleri önceliklendirir.

A* Arama

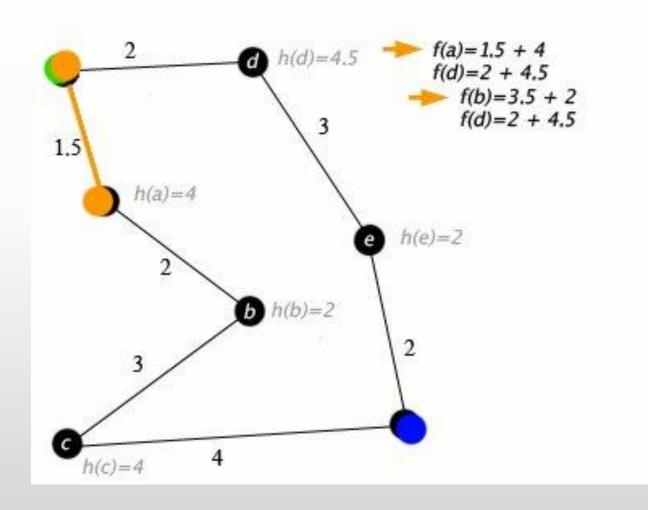

- Başlangıç düğümünü seç ve açık düğüm listesine ekle.
- Listeden en düşük f() + g() maliyetine sahip düğümü seç ve genişlet.
- Genişletilen düğüm,
  - hedef düğüm ise, çözüm bulundu.
  - değilse, hala genişletilecek düğümler var.
- Her bir sonraki düğüm için g ve f maliyetlerini güncelle, listeye ekle.
- Tekrar 2. adıma dön.

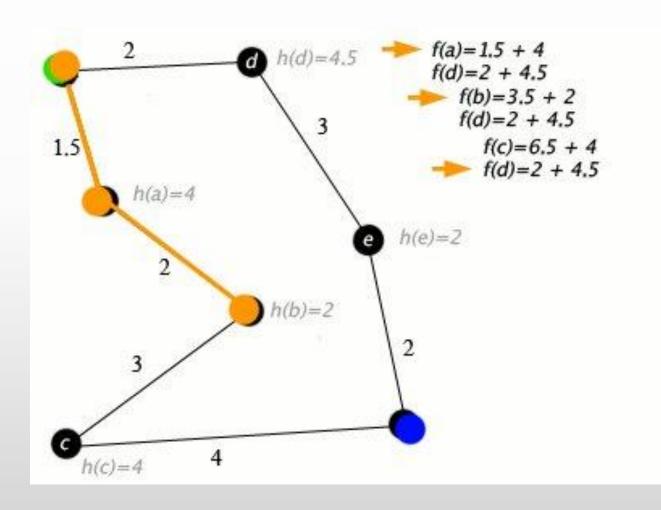

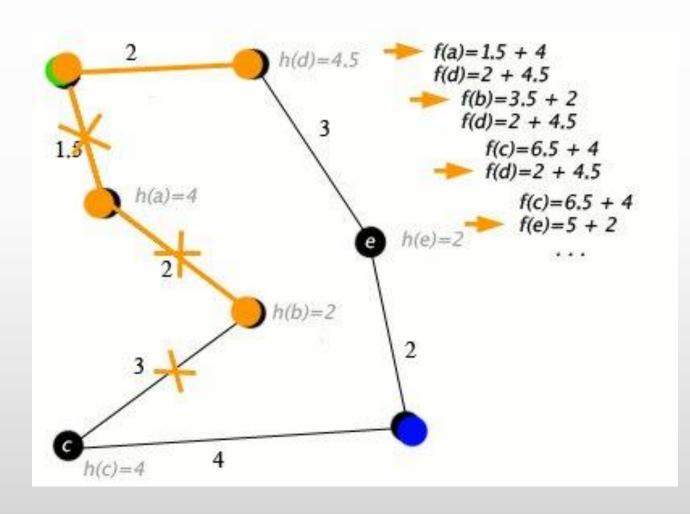

SON